

MØRE OG ROMSDAL STATSADVOKATEMBETER

**POLITIETS
INNSATS MOT
CYBERKRIMINALITET**

Inspeksjon av
Møre og Romsdal
politidistrikt
2025

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	2
2. SAMMENDRAG	3
2.1 Generelt om straffesaksbehandlingen	3
2.2 Cyberkriminalitet	4
3. OPPFØLGING FRA FJORÅRETS INSPEKSJON	4
4. STRAFFESAKSBEHANDLINGEN	5
4. 1. Møte med politimester og påtalesjef	6
4.1.1 Fjorårets inspeksjonsrapport	7
4.1.2 Rutiner for oppfølging og etterlevelse av de sentrale prioriteringer	7
4.1.3 Antall anmeldelser og utviklingen innen enkelte områder	7
4.1.4 Oppklaringsprosent, årsak og utvikling	8
4.1.5 Saksbehandlingstid, årsak og utvikling	8
4.1.6 Resultater for saksbehandling av saker med særskilte frister (voldssaker), voldtektssaker, saker med varetektsfengslinger og lovbrøtere under 18 år	9
4.1.7 Redegjørelse for overholdelse av frister ved gjennomføring av tilrettelagte avhør og oppfølging av sakene etter slike avhør	12
4.1.8 Restanser	13
4.1.9 Rettsoppmøter påtale	14
4.1.10 Kommentarer til skriftlig innsendt materiale i forkant av inspeksjonen	14
4.1.11 Lokalt etterforskningsløft	14
4.2 Møte med GDEene og seksjonsledere i påtale	15
4.3 Generelt om straffeloven §311-saker	16
4.4 Møte med PST	16
5. CYBERKRIMINALITET	16
5.1 Gjennomføringen av inspeksjonen	17
5.2 Besvarelse av spørsmål og intervjuer	17
5.2.1 Redegjørelse fra politimesteren om hvordan arbeidet med dataundersøkelser og digitale bevis, uavhengig av sakstype, er organisert og ressursatt	18
5.2.2 FSI	18
5.2.3 DPA og FEFE cyber	19
5.2.4 Økotemaet	19
5.2.5 GDE	20
5.2.6 Inndragning	20
6. ANBEFALINGER	20

1. INNLEDNING

Statsadvokatene skal i henhold til årlige føringer fra Riksadvokaten inspisere politidistriktenes håndtering av straffesaksbehandlingen.

I henhold til Riksadvokatens rundskriv 1/2025 pkt 2.4 skal politiets innsats styrkes blant mot kriminalitet rettet mot datasystemer. *Kriminalitet som rammer private eller offentlige virksomheter, og som kan mistenkes utført av organiserte kriminelle, skal prioriteres. Politiet må raskt iverksette etterforskning og sporsikring, for å ha et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere angrepets risiko og skadefølge, samt for å kunne dele relevant informasjon med andre lands rettshåndhevende myndigheter.*

Dataangrep som har medført eller kunne medført konsekvenser for samfunnskritiske funksjoner eller infrastrukturer, skal vies særlig oppmerksomhet.

Riksadvokaten gjennomførte Cybertilsyn av alle landets politidistrikter i 2024. Med bakgrunn i funn etter gjennomgått saker, ønsker statsadvokatene å følge opp disse. Det vises også til Riksadvokatens rapport om Cyberundersøkelsen av 20.11.2025 hvor det fremkommer:

Cyberrettet og cyberstøttet kriminalitet er et område med betydelig alvor og potensielt stor samfunnsrisiko. Det er derfor avgjørende at førstelinjen i politiet har tilstrekkelig innsikt og kompetanse til å identifisere saker som krever rask og målrettet oppfølging. Undersøkelsen viser at det er behov for kompetanseheving for å møte dette behovet.

Undersøkelsen synliggjør også andre forhold som i sum viser at politiets innsats på området ikke er god nok. Når anmeldelsestallene er lave og om lag 97 prosent av sakene henlegges, gir undersøkelsen et tydelig grunnlag for tiltak både på kort og lang sikt.

I vår fagledelsesplan for 2025 er det presisert at årets inspeksjon særlig vil rette seg mot systeminspeksjon av politidistriktet med særlig vekt på cyberkriminalitet.

Temaene som har vært gjenstand for inspeksjonen er politiets organisering i forhold til cyberkriminalitet og om politidistriktet har tilstrekkelig personell og kompetanse til å håndtere slik kriminalitet. I utgangspunktet var hovedfokus på Cyberrettet kriminalitet, men Cyberstøttet kriminalitet ble også omhandlet.

Som tidligere år har vi også sett på restanseutviklingen, oppklaringsprosent og saksbehandlingstiden i politiet.

Før inspeksjonen ba vi om å få tilsendt:

- Lokal straffesaksinstruks
- Nasjonalt bøtedirektiv
- Lokalt prioriteringsdirektiv
- Bemanningssituasjonen på de ulike påtaleseksjonene, herunder kontorstøtte
- Resultater for saksbehandling av saker med særskilte frister; voldssaker, voldtektssaker, saker med varetektsfengslinger, lovbrøtere under 18 år og en oversikt over resultat i saker som gjelder mishandling i nære relasjoner
- Redegjørelse for overholdelse av frister ved gjennomføring av tilrettelagte avhør og oppfølging av sakene etter slike avhør
- Tiltakskort og rutiner for digitale bedrageri
- Ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 6 måneder
- Påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker eldre enn 12 måneder

2. SAMMENDRAG

2.1 Generelt om straffesaksbehandlingen

- Oppklaringsprosent

Oppklaringsprosenten i voldtektssaker ligger på 38,9 per 11.11.2025. Dette er en nedgang fra i fjor. Oppklaringsprosenten i mishandling i nære relasjoner er 16,7% som også er en nedgang fra i fjor. Det er klar forventning om høyere oppklaringsprosent innenfor begge områder.

Statsadvokatenes saksgjennomgang både fra 2023 og 2024 viser at kvaliteten i disse sakene er bra. Til tross for noen bemerkninger var det vanskelig å se oppklaringspotensial i de henlagte sakene. Kvalitetsundersøkelsen 2024 (KU2024) følges opp også i 2025 og en vil vurdere resultatet av denne oppfølgingen når denne er fullført pr 01.02.2026.

- Restanser

Ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 6 måneder (IPA 7-12) har hatt en betydelig nedgang i fjor. Hittil i år har dette vært varierende.

Ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 12 mnd har økt for saker som ligger til etterforskning, mens restansene på påtale har hatt en nedgang.

Etter gjennomgang av saker eldre enn 6 måneder og påtaleavgjorte, ikke rettskraftige saker eldre enn 12 måneder, ble det satt frister til 1. februar 2026 for påtaleavgjørelse, eventuelt en statusoppdatering. Dette gjøres til de respektive seksjonslederne. Det ble i noen tilfeller også satt lengre frister som den enkelte følger opp med sin seksjonsleder.

- Straffeloven § 311-saker

Inspeksjonen i 2024 avdekket at det hadde skjedd en opphopning av §311 sakene etter at prosjekt Neptun ble avsluttet ved årsskiftet 23/24. Med virkning fra mars 2024 ble disse sakene overført til GDE-ene. GDE-ene viste seg å ikke være rustet for oppgaven og det ble påpekt stor bekymring for at disse sakene ble liggende uten at beslag hadde blitt gjennomgått. Statsadvokatene konstaterte at distriktet har tilført ressurser ved å igangsette IRS-ordningen (Internett Relatert).

Årets inspeksjon viser at disse sakene fremdeles er utfordrende for GDE-ene.

Statsadvokatene har forståelse for at politidistriktet opplever turnover på etterforskingssiden. Det er en massiv mengde datamateriale av seksuelle overgrep av barn som kan oppleves om tungt å arbeide med over tid. Etterforskere som har blitt opplært med den nødvendige kompetanse, søker seg til annet arbeid.

GDE1 (Sunnmøre) har fått på plass et team på fire etterforskere, og etter en initial fordeling etterforskes saker med gjennomgang av beslaget. Det er likevel mange saker på vent av beslagsgjennomgang ut i fra manglende kapasitet. Herunder den omstendighet at for mange saker ikke kan være åpnet for gjennomgang samtidig av hensyn til sikkerheten i etterforskingen.

For GDE2 (Nordmøre og Romsdal) er teamet på plass for forsvarlig sortering av innkommende saker i initialfasen iht Kripos sin prioriteringsmal. Den videre etterforskingen ifm gjennomgangen av det sikrede materialet har ikke hatt den nødvendige fremdrift. En rekke saker fra 2024 ligger fremdeles uten å ha blitt gjennomgått. Dette er svært bekymringsfylt. Statsadvokatene forutsetter at nødvendige grep gjøres og at restansene

nedarbeides med frist til 1. juni 2026.

- Lokal straffesaksinstruks
Den lokale straffesaksinstruksen er på plass og skal revideres i slutten av året. Det har allerede kommet inn innspill, blant annet fra statsadvokaten ift oppfølging av særreaksjoner og etterforskningsfasen av mulige saker/kandidater til tvungent psykisk helsevern (TPH).

2.2 Cyberkriminalitet

- Cyberkriminalitet
Riksadvokatens rapport om Cyberkriminalitet har ikke vist til hvilke politidistrikt de ulike sakene kommer fra. Det er de funn som er avdekket i denne rapporten som har vært tema under inspeksjonen. Vi har i utgangspunktet hatt fokus på politiets organisering og kompetanse til å kunne håndtere slik saker.

Politidistriktet har etterforsket flere cyberrettede saker. Det er avsatt dedikerte etterforskere innen området med høy kompetanse. Det jobbes også i forebyggende og avvergende spor og det er jevnlig samhandlingsmøter med andre politidistrikt og særorgan. Det er arbeidskrevende saker og det jobbes med å styrke kompetansen i distriktet. Statsadvokaten er tilfreds med at politidistriktet har prioritert kunnskap og kapasitet innenfor dette feltet.

- Økonomisk kriminalitet med forgreininger mot utlandet
Det er grunn til å berømme politidistriktet for høy kompetanse i saker med utenlandsetterforskning og verdisikring. Under FEFE har politidistriktet en nyopprettet "Seksjon for spesiell etterforskning", med et underliggende "Avsnitt for etterforskning av økonomi og miljøkriminalitet." I omfattende bedragerisaker har innsatsen her medført at det har blitt sikret og tilbakeført 40 millioner fra utlandet til fornærmede selskaper og privatpersoner i Norge. Med slike resultater har politidistriktet utmerket seg også på nasjonalt nivå.

3. OPPFØLGING FRA FJORÅRETS INSPEKSJON

- **Noen hovedpunkter fra fjorårets inspeksjonsrapport:**
Etter gjennomgangen av de 80 sakene er statsadvokatenes inntrykk at de fleste er adekvat behandlet. Samtlige saker var henlagte med forskjellige henleggelseskoder. Statsadvokatene stiller spørsmål om hvorvidt noen saker skulle vært henlagt på grunn av bevisets stilling fremfor at det ikke var rimelig grunn til å iverksette etterforskning.
- Gjennomgangen av sakene viser at politiet i større grad bør vurdere å gjennomføre finanssøkk i nettbedragerisakene for å se om det kan gi opplysninger som politiet kan gå videre med.
- Et konkret tiltak politidistriktet arbeider med er at økotemaet har utarbeidet tiltakskort som etterforskerne på GDEene kan bruke under etterforskning av slike nettbedragerier. Politidistriktet har også som mål å gjennomføre opplæring i etterforskning av slike bedragerier.
- Inspeksjonen har avdekket at det har skjedd en opphoping av §311-saker etter at prosjekt Neptun ble avsluttet ved årsskiftet. Overføringen av disse sakene til GDEene har ikke vært optimal, da GDEene først tok over ansvar for disse sakene i mars 2024. Dette har medført at

Politidistriktet har prioritert å forbedre kompetansen i politidistriktet til å sikre databærere, men det gjenstår en del da det fortsatt er behov for at flere får denne kompetansen da behovet for sikring stadig øker.

Politidistriktet har utfordringer når det gjelder gjennomgang av sikret materiale både sett hen til kompetanse og kapasitet. Mange saker blir liggende i påvente av gjennomgang. Dette er meget uheldig på flere nivåer. Statsadvokatene erfarer at dette i flere saker medfører fradrag i straffen som følge av liggetid/dårlig fremdrift i sakene.

For å skape bedre notoritet rundt tidsbruken ved gjennomgang av beslagene anbefaler statsadvokatene at den som gjennomfører gjennomgangen skriver en egenrapport i saken, over hva man har gjort og mengden man har gått gjennom for å klarere få frem denne tidsbruken i BL. Dette for å vise at det ikke er ren liggetid frem til rapporten ferdigstilles.

For å få et situasjonsbilde av straffesaksbehandlingen i politidistriktet og eventuelt kommende utfordringer, hadde statsadvokatene samtaler med fungerende politimester og konstituert leder for påtaleenheten, ledere for både FEFE og de geografiske driftsenhetene, GDE1 (Sunnmøre) og GDE2 (Nordmøre og Romsdal) samt ulike seksjonsledere knyttet til både etterforskning og påtale. Det ble som nevnt også ovenfor avholdt møter med de fleste av politijuristene ift gjennomgang av restanser.

[illegible]

4. 1. Møte med politimester og påtalesjef

I møte med politimesterens stedfortreder og konstituert leder for påtaleenheten ble det gjennomgått:

- Fjorårets inspeksjonsrapport
- Rutiner for oppfølging og etterlevelse av de sentrale prioriteringer
- Antall anmeldelser og utviklingen innen enkelte områder
- Oppklaringsprosent, årsak og utvikling
- Saksbehandlingstid, årsak og utvikling
- Resultater for saksbehandling av saker med særskilte frister (voldssaker), voldtektssaker, saker med varetektsfengslinger og lovbyggere under 18 år
- Restansesituasjonen for saker som gjelder voldtekt, voldtekt av barn, nettovergrepssaker og mishandling i nære relasjoner
- Redegjørelse for overholdelse av frister ved gjennomføring av tilrettelagte avhør og oppfølging av sakene etter slike avhør
- Restanser
- Herunder ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 6 måneder
- Ikke rettskraftige saker eldre enn 12 måneder
- Rettsdager påtale
- Kommentarer til skriftlig innsendt materiale i forkant av inspeksjonen
- Hovedtema for årets inspeksjon og de spørsmål som er bebudet

Antall påtaleavgjørelser sammenlignet med samme tid tidligere år

Politidistriktet har for første år åpnet for bruk av kapasitetshenleggelseskoden Effekten av lokalt prioriteringsdirektiv med pkt "2.5.4 Saker som kan legges bort pga manglende kapasitet" er likevel nesten ikke-eksisterende. Andre koder enn kapasitet antas i noen grad å bli benyttet som begrunnelse for henleggelse.

Politidistriktet har etablert en ordning med at seksjonslederne på påtale godkjenner henleggelse på kapasitet for å sikre at buken blir riktig i den første fasen etter innføringen av denne muligheten. Statsadvokatene har oppfattet at påtalejuristene kan oppleve dette som hinder som medfører merarbeid, slik at det er enklere å benytte en annen henleggelseskode, herunder "ikke rimelig grunn". Statsadvokaten mener at det er grunn til å reise spørsmål om terskelen for å anvende kapasitetskoden er satt for høyt.

Det er likevel grunn til å påpeke at dersom saken har åpenbar oppklaringspotensiale er det gjerne ikke et kapasitetsproblem. Da er det ofte kjent gjerningsmann og det kreves mindre innsats. I så fall ekskluderes bruken av koden.

Statsadvokaten har likevel merket seg som positivt at det er ryddet opp i en del økosaker ved bruk av kapasitetshenleggelse. Utpekte saker ble fremlagt for politimester med forklaring og begrunnelse for henleggelse; investeringer med hø risiko med liten eller ingen potensiale for oppklaring

Det skal lages nytt lokalt prioriteringsdirektiv for 2026. I den forbindelse bør punktet om kapasitetshenleggelse forbedres.

4.1.1 Fjorårets inspeksjonsrapport

Hovedpunktene i fjorårets inspeksjonsrapport ble gjennomgått. Det vises til punkt 3.

4.1.2 Rutiner for oppfølging og etterlevelse av de sentrale prioriteringer

Rutiner for oppfølging og etterlevelse av de sentrale prioriteringer ble gjennomgått.

De sentrale prioriteringene er inkorporert i det lokale prioriteringsskrivet. De kjøres jevnlig lokale prioriteringsmøter. Seksjonsleder for påtale er med på å plukke ut de de prioriterte sakene, og i hvilken rekkefølge sakene skal prioriteres. Saker med varetekt må prioriteres, og familievold og U18-saker er satt i fokus som et lokalt prioritert område. Ellers jobber de etter Riksadvokatens prioriteringsrundskriv.

Det er månedlige faste mål og pri-møter der ansvarlige for etterforskning og straffesakene deltar (påtaleleder, seksjonsledere påtale, ledere GDE og FEFE). På mål og pri-møtet foretas en gjennomgang av status i straffesaksbehandlingen, for distriktet og for hver enkelt enhet, herunder måloppnåelse/ resultat, evt flytte av ressurs eller saker ved behov mv. Når det gjelder allmennportefølje har juristene en gjennomgang etter sakstrekk, mens spesialavsnittene har egne prioriteringsmøter med påtale.

4.1.3 Antall anmeldelser og utviklingen innen enkelte områder

Antall anmeldelser november 2025

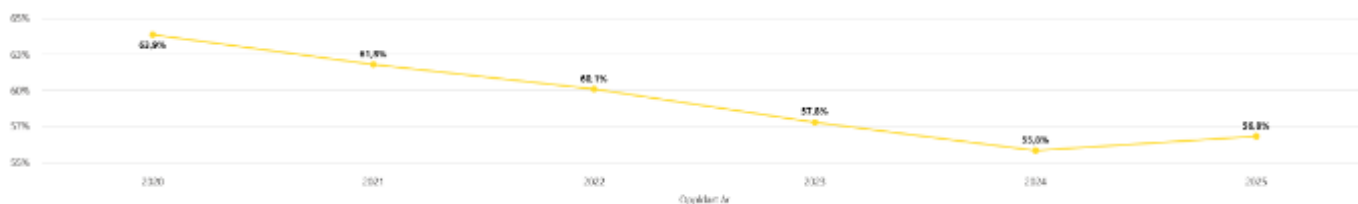

Tallene over er sammenligning med samme periode tidligere år.

Det vil bli en liten økning i antall anmeldelser ift i fjor. Denne økningen kan skyldes at det er åpnet for digitale anmeldelser, noe som gjør det langt enklere å anmelde. Antall anmeldelser i 2025 antas å bli på omtrent sammen nivå som i 2024.

4.1.4 Oppklaringsprosent, årsak og utvikling

Oppklaringsprosenten i politidistriktet er pr nå på 56,8%. Den er høy i forhold til landsbasis, som er 39,3%. Møre og Romsdal politidistrikt er en av de beste i landet når det gjelder oppklaring.

8.3 - Oppklaringsprosent per år og krimtype

Krimtype	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Økonomi	47,0%	41,4%	23,3%	20,2%	12,5%	19,7%
Vinning	35,6%	34,1%	34,0%	32,6%	34,3%	35,6%
Vold	58,9%	58,3%	65,0%	54,9%	55,2%	53,8%
Seksuallovbrudd	61,7%	76,1%	55,5%	72,0%	64,8%	60,0%
Narkotika	81,9%	74,2%	75,0%	68,8%	71,6%	74,8%
Skadeverk	24,4%	29,5%	25,9%	26,8%	27,4%	25,5%
Miljø	57,3%	48,2%	65,7%	65,0%	54,8%	61,9%
Arbeidsmiljø	83,8%	60,9%	52,9%	66,7%	71,9%	42,1%
Trafikk	86,7%	86,5%	87,9%	87,8%	87,6%	89,3%
Annen	72,3%	68,7%	71,9%	73,1%	72,6%	70,4%

Når vi ser på oppklaringsprosenten sortert på kriminalitetstype pr år, ser vi at det er store ulikheter. På økonomi var den en liten oppgang fra i fjor, men totalt sett de siste årene har denne falt veldig. Det har sammenheng med at det er her det er størst økning i antall anmeldelser, antakelig fordi det er digitale anmeldelser. Det er også mye og økende bedrageri på nett.

Oppklaringsprosenten i mishandling i nære relasjoner er på 16,7%. Dette er under måltallet som er 25%. Det er en utfordring at man sitter med vanskelige gamle saker som må gjøres mye med, og disse konkurrerer med nye saker som kommer inn, som får høyere prioritet.

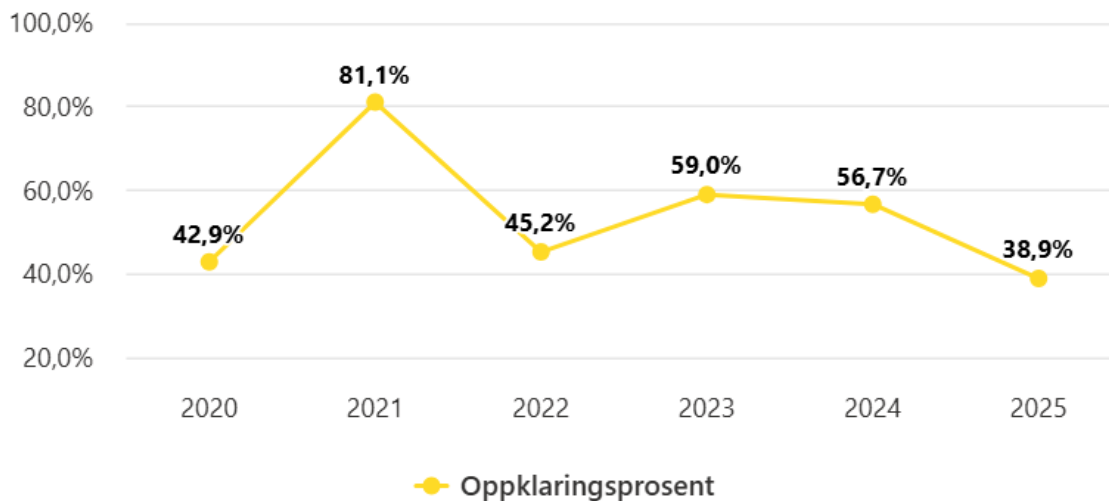
Alvorlige voldssaker, oppklaringsprosent 46,6 % mot måltall 50.

4.1.5 Saksbehandlingstid, årsak og utvikling

Saksbehandlingstiden i mishandling i nære er på 192 dager. Dette er en økning ift tidligere år.

4.1.6 Resultater for saksbehandling av saker med særskilte frister (voldssaker), voldtektssaker, saker med varetektsfengslinger og lovbrøyttere under 18 år

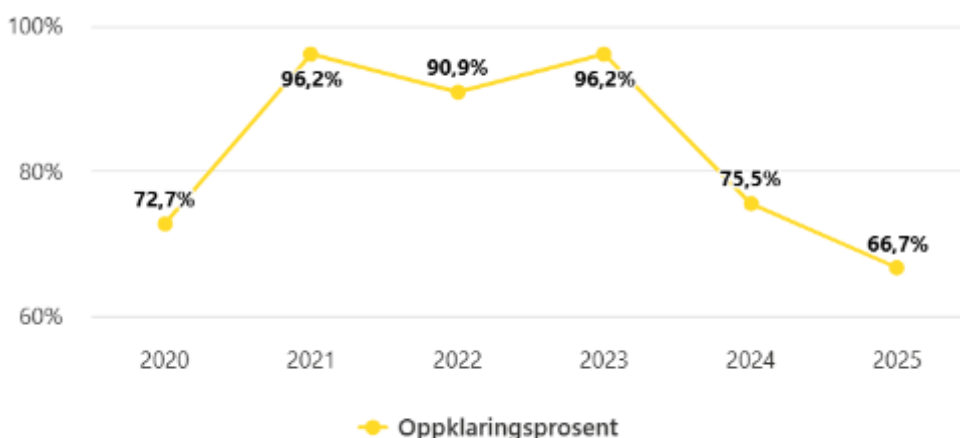
Voldtektssaker

Over ser vi oppklaringsprosenten for alle tre kategorier under voldtekt. Den er over landssnittet, men vurderes likevel som for lav.

Oppklaringsprosenten hos voksne (§291-294) ligger nå på 25%, og har sunket noe.

Oppklaringsprosenten hos voldtekt barn under 14 år er betydelig høyere og ligger på 66,7%. Det er her et helt annet bevisbilde da det ofte finnes film, eller man åpner sak fordi det selv er funnet på nettet som bevis. I løpet av året vil oppklaringsprosenten stige. Man anslår utfordringer fremover på dette feltet da det vil bli mer og mer KI-generert.

Voldtektssaker:

Andelen voldtektssaker innen fristen er pr. 30.10.24 på 47,3%. Dette er nedgang ifht oktober 2024 som da var på 52,3%. Antall voldtektssaker er 112 pr 31.10. og antas å ende på samme nivå som i 2024. 93 saker registrert hittil i år hvor av 78 er ikke påtaleavgjort. Av de 78 straffesakene er 17 av dem registrert anmeldt i 2024 (jus 604).

Total saksbehandlingstid er pr 30.10.25 er 213 dager. En nedgang sammenlignet med 2024: 273 dager. Et eldre sakskompleks har fremdeles betydning for saksbehandlingstiden.

Oppklaringsprosent voldtektssaker 39,6%. Pr i dag er det 63 saker der 41 er over frist. 29 saker er over 6 mnd. 15 over 12 mnd.

U18:

Antall anmeldelser var ved årsslutt 2024 900 og er pr 30.10.25 på 837. En forventer en økning i antall anmeldelser i U18 saker ved årsslutt sammenlignet med 2024. *Det er spesielt en økning innen kriminalitetstypene vinning og vold.*

I Kristiansund har de ikke hatt den samme økningen i U18-saker som Molde og Ålesund, og landet for øvrig. I Kristiansund kan de se en økning i alder 12-15 år som går mest på tyveri/naskeri fra vanlige butikker.

En opplever at det er en helt annen type kriminalitet blant ungdom nå som er mer alvorlig og krevende enn tidligere (ran, narkotikaomsetning, voldsbruk). Det er i rettetført flere saker for tingrett i 2025.

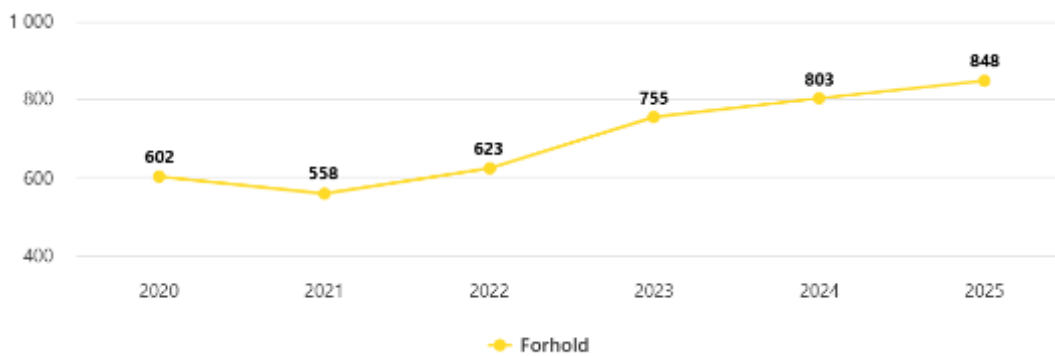
Det er tettere samhandling nå med faste møter en gang i uken. Det har dette året vært U18-konferanse, strafferettskonferanse, møte for U-18 juristene hos statsadvokaten osv.

Som en følge av at mye blir filmet og delt, har flere saker blitt opprettet på dette som igjen har generert flere saker. Dette har ført til en eksplosiv vekst. Men et problem er at man opplever at færre vil snakke med politiet.

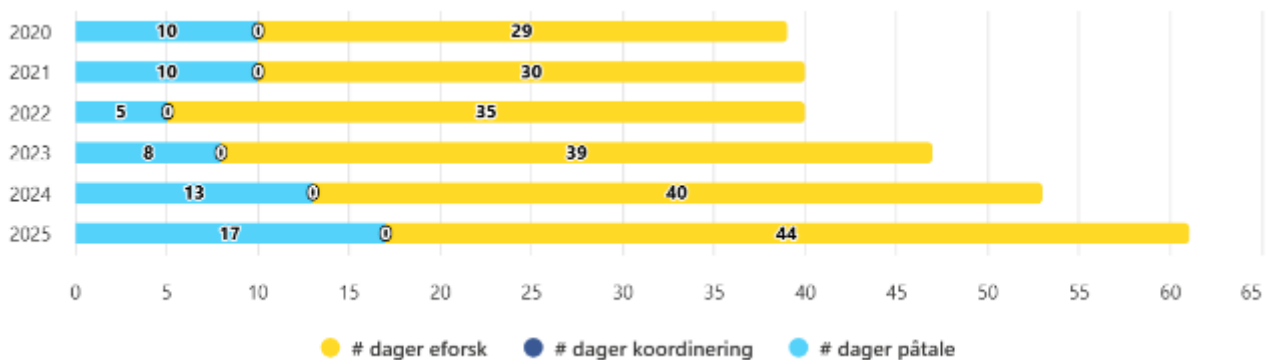
Oppklaringsprosent 83,6%. Andel innen frist 69,2% (økning fra 2024).

I saker som gjelder overtredelse av straffeloven § 311 er ca halvparten av mistenkte er under 18 år. Ofte har de delt en video med humoristisk "meme-preg". I disse tilfellene er de ikke bekymret for seksuell interesse for barn, men at det er ren uvitenhet om at det er straffbart. Her ønsker de å reagere i det forebyggende sporet. Foreldre får tips om hvordan de skal håndtere det videre. De får vite hvilke konsekvenser som skjer dersom de mottar et nytt tips.

Seksuell utpressing med økonomisk motiv blir rapportert oftere. Også her opprettes ikke straffesak, men de tar det forebyggende. **Ved egenprodusert materiale er det aksjon, ikke forebyggende.** Statsadvokaten har ingen merknader til politiets strategi i disse sakene.

Figur 1 U18-anmeldelser hittil i år

Figur 2 U18-Fase, saksbehandlingstid for påtaleavgjorte saker per oppklart år

Når man ser på U18-fase, saksbehandlingstid for påtaleavgjorte saker per oppklart år, ser man at det er betydelig lengre saksbehandlingstid enn tidligere år.

Voldssaker med særskilt frist:

Saksbehandlingstiden har gått ned fra 2024, 152 dager hos etterforskning til 132 dager (hittil i år sammenlignet med samme periode i 2024). Hos påtale har den også gått ned fra 54 dager til 37 dager.

Distriktet har hatt en økning i antall anmeldelser, fra 139 i 2024 til 189 hittil i 2025. Oppklaringsprosenten er hittil i 2025 på 47,4%

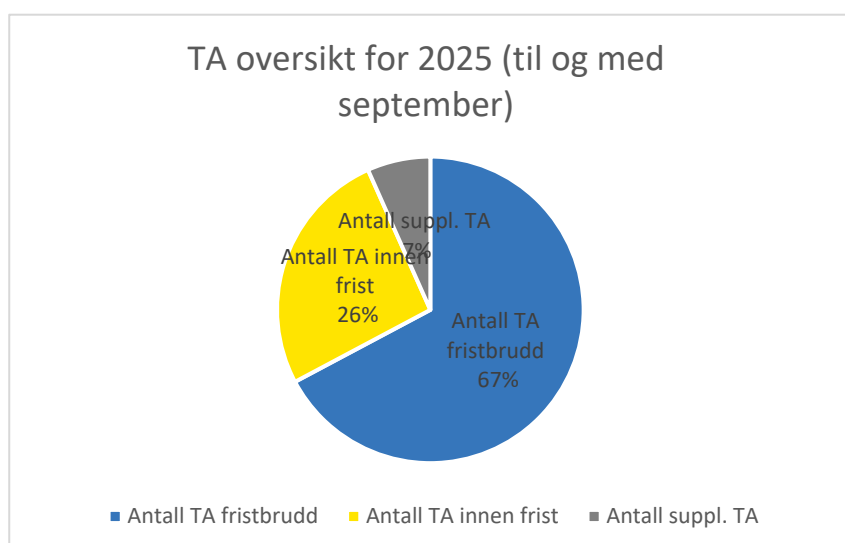
Saker med varetektsfengslinger

Politidistriktet har hittil i år hatt 63 personer i varetekt.

4.1.7 Redegjørelse for overholdelse av frister ved gjennomføring av tilrettelagte avhør og oppfølging av sakene etter slike avhør

	Antall gjennomførte TA M&R PD	Antall TA fristbrudd	Antall TA innen frist	Antall suppl. TA
1. Tertial	100	70	25	5
2. Tertial	62	40	15	7
3. Tertial*	18	11	7	0

*3.tertial til og med september

For T2 har distriktet avvik antall avhør innen frist, men pr i dag er ingen restanser grunnet mangel på TA-avhørskapasitet. Politidistriktet har iverksatt tiltak for å sikre kapasitet til å ta TA/SA-avhør. Dette har vært en vedvarende utfordring de siste årene og derfor gledelig med at system-tiltakene distriktet har iverksatt har virket. I løpet av neste år skal det være god nok bemanning i SA og TA.

Ut over dette er årsaken til at fristene ikke har blitt overholdt sammensatte. Det har sitt utgangspunkt i manglende kapasitet hos etterforskere, at andre aktører ikke har hatt anledning (forsvarer, følgepersoner o.l.), beslutninger om TA/SA som er skrevet etter utløp av frist, gjennomføring av nødvendige etterforskningsskritt i forkant, omprioriteringer som følge av alvorlighetsgrad, sykdom, ferier (hos barna).

Det er godt samarbeid med andre distrikt. Bistand fra Kripos og Nordland politidistrikt gis fortsatt ved anmodning/behov. De vil kunne redusere omfanget utover høsten i takt med at egen kapasitet er styrket og restanser er under kontroll.

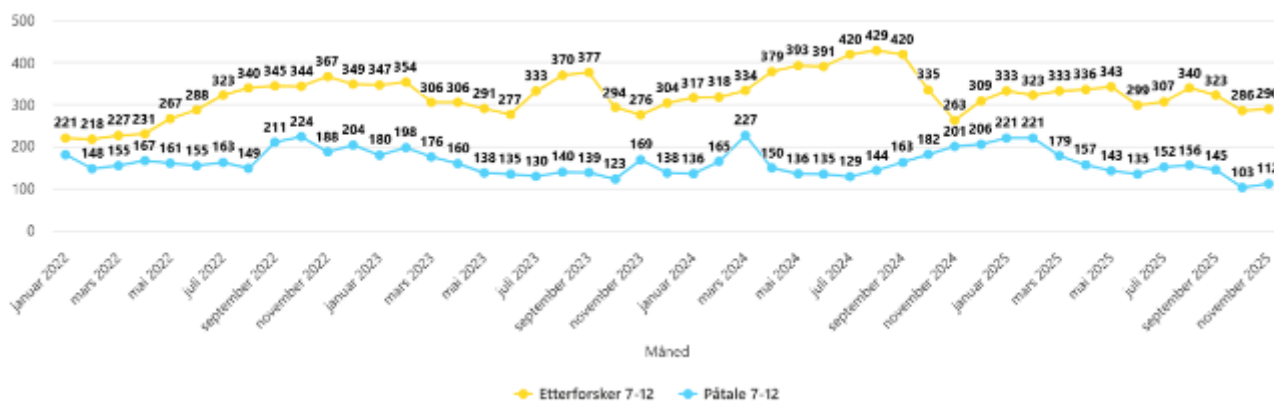
Oppfølging av sakene etter slike avhør er ulik. Mange saker avsluttes etter aksjonsdag. Utfordringen kan i noen tilfeller være at de sakene med mange gjøremål etter aksjonsdag konkurrerer med nye aksjoner.

4.1.8 Restanser

I forkant av inspeksjonen fikk statsadvokatene tilsendt lister over:

- Ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 6 måneder
- Ikke rettskraftige saker eldre enn 12 måneder

Listene ble gjennomgått og det ble satt frist til 1. februar 2026 og 01.06.2026 for påtaleavgjørelse og uansett statusoppdatering.

Figur 3 IPA 7-12

Ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 6 måneder (IPA 7-12): bygget seg veldig ned i fjor. Denne svinger veldig, men det er lagt ned omfattende jobb. Det jobbes mye med IPA 0-3 og 3-6 for å jobbe litt i begge ender, og med det unngå at det skal bygge seg opp, og tallene ser da ikke så ille ut.

På påtale er det helt overkommelig og de har stort sett kontroll. De jobber mye med store etterforskningsaker som ikke vises på statistikken. De erfarne har mye å gjøre da det er flere alvorlige saker som krever mye.

Figur 4 IPA eldre enn 12 mnd

Ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 12 mnd har økt innen etterforskning etter sommeren, mens det er nedgang hos påtale. Det er et ressurspørsmål. Det har vært mange i varetekt i hele høst, og dette opptar ressurser på etterforskning. Det er mange år siden det har vært fremstilt så mange for varetektsfengsling.

I møte ble det særlig påpekt at det er en økning av antall saker generelt. Videre at det er en nedgang i saker som ikke er over 3 mnd (på restansenivå). Politidistriktet har kontroll på restansene. Det vises til nedgangen i saker eldre enn 12 mnd.

Når det gjelder andel voldtektssaker er 45,6% avgjort innen frist på 30 dager. Dette er over landsgjennomsnittet. Det har vært en stor økning av voldtektssaker i høst. Videre ble det påpekt at sakene har økt i omfang med mange vedleggssaker og det brukes derfor lengre behandlingstid.

D-saker er påtaleavgjorte saker, men ikke rettskraftige, eldre enn 12 måneder.

I saker som er påtaleavgjort, men ikke rettskraftig, er det en utfordring at saker blir liggende til forkynnelse fordi en ikke får tak i vedkommende. Påtalemyndigheten makter å ta unna økningen av antall saker.

4.1.9 Rettsoppmøter påtale

Sunnmøre tingrett

- Meddomsrettssaker: 217
- Fengslinger: 114
- Tilståelsessaker: 159
- Førerkortbeslag: 104
- Besøksforbud: 35
- Bevisopptak: 1
- KK: 41
- Narkotikaprogram: 0

Nordmøre & Romsdal tingrett

- Meddomsrettssaker: 295
- Fengslinger: 63
- Tilståelsessaker: 190
- Førerkortbeslag: 92
- Besøksforbud: 29
- Bevisopptak: 2
- Narkotikaprogram: 18

Tall hentet fra tingrettene

4.1.10 Kommentarer til skriftlig innsendt materiale i forkant av inspeksjonen

Bemanningssituasjonen hos Felles enhet for påtale:

Jurister - antall stillingshjemler:

Ålesund 23 stillinger (22 er besatt, 1 vakant)

Molde 9 stillinger (9+1 vikar)

Kristiansund 9 stillinger

Totalt 41 stillinger

Det skal søkes om utvidet påtalekompetanse for de fire som avsluttet kurs nå, da alle bestod.

Sivilt ansatte straffesaksstøtte, faste stillinger: 13

Ålesund 7 stillinger

Molde 3 stillinger

Kristiansund 3 stillinger (pt. en i vakant)

Totalt 13 stillinger

4.1.11 Lokalt etterforskningsløft

Møre og Romsdal politidistrikt har innført et lokalt etterforskningsløft som trådte i kraft 01.08.2025. Dette går ut på å beholde unge polititjenestemenn og kvinner som søker seg til Møre og Romsdal politidistrikt. Disse ønsker stort sett å arbeide innen vakt og beredskap, mens det er få med erfaring som bytter karrierevei ved å søke seg over til etterforskning. Per 2025 er det i stor grad de yngste og minst erfarne som stod for etterforskningen. Politidistriktet ønsker at det skal være attraktivt både for unge og mer erfarne polititjenestemenn og kvinner slik at flere velger å satse på etterforskerkarriere. Dette er nødvendig for å sikre at rettssikkerheten blir ivaretatt. Det er derfor opprettet en mulig avtale for å beholde personell som etterforskere ved å tilby blant annet hospitering og lønnsfordeler.

Det er lagt vekt på at det å etablerere stabile etterforskerkollegier både ferske og mer erfarne etterforskere, noe som er av betydning for et godt arbeidsmiljø og trygghet på arbeidsplassen. Et lokalt etterforskningsløft er derfor også et viktig HMS-tiltak.

Det er for tidlig å si noe om effekten. Alle ansettelse etter dette tidspunktet er knyttet til denne avtalen og er en del av utlysningsteksten.

Statsadvokatene forutsetter at fortsatt arbeides aktivt med å gi økt stabilitet innen etterforskningsfeltet.

4.2 Møte med GDEene og seksjonsledere i påtale

Møte med etterforskning- og påtaleledelse i Ålesund og Kristiansund

Når det gjelder GDE1 (Sunnmøre) fremkommer at det er mange utfordringer. Det er turnover idet mange søker seg vakt og beredskap. Det er stort behov for kompetanse på cyberkriminalitet, som få besitter. Man er derfor avhengig av støtte fra DPA. Det er også en stor belastning å jobbe over tid i IRS teamet med overgrepsmateriale av barn, noe som aktualiserer HMS- spørsmål. Likevel har GDE 1 etablert et IRES team med fire ansatte, men disse må alternere med andre oppgaver idet oppgavene ellers blir for belastende. Statsadvokatene vurderer det likevel slik at det er etablert en tilfredsstillende løsning på cyber rapporterte § 311 saker fra Kripos, både utsiling og videre oppfølging av de utvalgte sakene. Kapasiteten skulle imidlertid vært styrket ytterligere.

Statsadvokatene har merket seg som positivt at det er ansatt en egen U18 etterforsker på GDE 1 og det rapporteres at dette har gitt god og umiddelbar effekt.

Statsadvokatene har merket seg at GDE 2 (Nordmøre og Romsdal) har fått opp et forsvarlig team for løpende mottaksvurderinger av cyber rapporterte overgrepssaker fra Kripos. Her følges Kripos mal for prioritering av saker, f.eks. om mulig gjerningsperson har egne barn eller tilgang til barn. Det er likevel med stor bekymring at vi registrer at sakene ikke blir fulgt opp med videre etterforskning idet de ikke har kapasitet til dette. Det mangler etterforskere til å gjennomgå materialet. Vi registrer således at saker som enda ikke var ferdigstilt og påtaleavgjort ved forrige inspeksjon, fremdeles står uten påtaleavgjørelse. Det er derfor satt frist til 1. juni med å ferdigstille disse idet det ikke er forsvarlig å ha disse liggende ubehandlet også i 2026.

Beslag:

Det ytres ønske om å revidere straffesaksinstruksen slik at det blir bedre rutiner med sjekklister for utkvittering av beslag. Statsadvokaten forutsetter at beslag ukvittertes snarest mulig i alle type saker.

Rullering FSI påtale.

Det er gjort godt arbeid med å kartlegge hvordan man bør organiseres etter evalueringen i 2024 der man så på hele jourtjenesten. Det er nå endret tidspunkt for når man trer i tjeneste dag og natt. Rulleringen har hatt positiv effekt. Dette har gitt en mer samlet gruppe.

Det er stadig flere innsynsbegjæringer fra media. Dette er et utfordrende område med tidvis ganske komplisert juss som tar mye tid, og det er sentrale krav om raskt svar. Her uttrykkes det ønske om ytterligere fagledelse fra statsadvokaten. Statsadvokaten ber politimesteren vurdere å ansette egen/egne innsynsjurist(er).

Det er store utfordringer hos overgrepsmottaket etter helseplattformen. Dette har ført til at det er dokumenter og rapporter som ennå ikke er mottatt etter ett års behandlingstid. Det er tett dialog med overgrepsmottaket som har beklaget dette.

Saker som gjelder tvangsekteskap kommer så sjeldent at fagfeltet oppleves som nytt, både for etterforskerne og distriktet. Statsadvokaten påpeker at det er viktig å få mer kompetanse og økt kunnskap og forståelse av lovhjemlene.

4.3 Generelt om straffeloven §311-saker

Det har vært stor utfordring å få etterforsket §311-sakene som ligger. Kapasiteten er lav og det har vært store bemanningsutfordringer. Det er sårbart med gjennomtrekk, da mange har sluttet. De som kan det er flinke og kan metodikken, slutter og begynner i andre jobber.

Distriktet har investert stort i dataprogramvare, men det opplæringen tar ca en uke. Idag har man ikke kapasitet til å ta ut en etterforsker til slik opplæring.

Til tross for at kapasiteten er lav og det har vært bemanningsutfordringer er det mer orden på 311-sakene nå ved at de har fått på plass et system med bedre styring og struktur. Nye saker som kommer inn håndteres, men de klarer ikke bygge ned restanser ved å ta unna de eldste sakene. Dedikerte jurister er med på å sile inngående hva som skal etterforskes og hva som skal forebygges, eventuelt legges bort. Påtale er involvert i starten i alle saker. Det holdes prioriteringsmøter der det settes en 1-5 prioritering ut fra mal som Kripos har utviklet. Dette gjøres når saker skal opprettes og før gjennomgang av materiale. Det første de ser etter er tilgang til barn. Saker hvor man reelt anser det er risiko for overgrep går direkte til FEFE. De avkrefter materiale innen 2 uker, dersom man ser at det ikke er fare for egne barn.

I de gamle sakene er det ingen mistanke om overgrep. En del av disse hadde ikke blitt opprettet i dag. De er derfor nedprioritert.

4.4 Møte med PST

Førstestatsadvokaten gjennomførte inspeksjon med PST uten at det var noe å bemerke.

5. CYBERKRIMINALITET

Inspeksjonen tok særlig sikte på å se på politiets organisering og etterforskning opp mot Cyberrettet kriminalitet. I Riksadvokatens Cyberrapport fremkommer det:

Undersøkelsen viser at politiets innsats mot cyberkriminalitet ikke er i tråd med riksadvokatens føringer. Mange saker om cyberrettet kriminalitet blir ikke etterforsket, og politiet evner ikke i tilstrekkelig grad å prioritere de alvorlige sakene. Det er avdekket lav kunnskap og kompetanse om digitale spor. Gjennomgående trekkes manglende kompetanse og tilgjengelige ressurser frem som hovedårsaker til hvorfor sakene ikke blir etterforsket eller prioritert.

Funnene er alvorlige, og riksadvokaten vurderer at det er behov for kortsiktige tiltak for å sørge for at saker blir behandlet i tråd med riksadvokatens føringer om prioritering og kvalitet i etterforskningen. Videre er det behov for mer langsiktige tiltak som sikrer at etterforskere og politiadvokater har tilstrekkelig kompetanse om digitale spor og sporsteder.

5.1 Gjennomføringen av inspeksjonen

Denne delen av inspeksjonen har tatt utgangspunkt i Riksadvokatens cybertilsyn i 2024. Funn ved Møre og Romsdal politidistrikt er basert på intervjuer av nøkkelpersonell som kan gi opplysninger om politidistriktets innsats rettet mot datainnbrudd, dvs kriminalitet rettet mot datasystem.

Cyberrapporten viser på landsbasis at 82% av sakene ikke blir etterforsket 3% fikk positiv påtaleavgjørelse. Dette er bekymringsfullt. Ofte er det de store firmaene som får angrep mot datasystemer, men i mange saker blir det ikke anmeldt da de stort sett har kompetente IT-folk selv og muligens ikke ser noe grunn til å anmelde forholdet dersom saken likevel blir henlagt. Det blir viktig med god kontakt med næringslivet.

I Møre og Romsdal var det registrert 10 anmeldelser i perioden 01.09.2023-31.08.2024. Etter dette har de hatt en kraftig oppgang. Det er registrert 54 saker hittil i år, hvorav 49 av sakene hører til samme hovedsak.

I skarp kontrast til funnene i Cybertilsynet, har alle saker har blitt etterforsket. Vi fikk en redegjørelse for de ulike sakene, derav en sak med 49 vedleggssaker der politiet i Møre og Romsdal i starten av juni 2025 ble kontaktet av et selskap etter at de oppdaget en sårbarhet i sine systemer som hadde muliggjort uberettiget tilgang til kunder sine konti.

Siktete erkjente først ikke straffeskyld, men etter å ha blitt forelagt et betydelig bevismateriale erkjente han straffeskyld i det avsluttende avhøret. Siktete hadde da avgitt en uforbeholden tilståelse og saken ble løst ved tilståelsespådømmelse i tingretten, hvor han fikk 100 dager ubetinget fengsel.

Det ble også vist til andre saker som har blitt oppklart. Noen har endt med frysing og tilbakeføring av penger, men ingen straffereaksjon. En sak ble pengene tilbakeført til et firma i Vest politidistrikt der politiet sporet opp penger fra samme konti i utlandet som saken fra Møre og Romsdal.

En annen sak endte med tiltale i Danmark, mens andre saker er under etterforskning.

Vi fikk informasjon om hvor viktig det er å raskt koble på kompetent personale og at dette er nøkkelen til suksess. Samtidig at også en mindre enhet er i stand til å følge opp den videre etterforskning. Det vises også til godt samarbeid med blant annet Økokrim.

Statsadvokatene ble positivt overrasket over håndteringen av denne type saker og sier seg tilfreds med at etterforskning og iretteføring fungerer godt.

5.2 Besvarelse av spørsmål og intervjuer

I møtene med de ulike seksjonene hadde vi med oss følgende spørsmål:

- Har Møre og Romsdal politidistrikt en hensiktsmessig organisering av arbeidet med cyberkriminalitet?
- Er det avsatt tilstrekkelig personell til å håndtere sikring og etterforskning av disse sakene?
- Hva slags kompetanse har den enkelte medarbeider til å foreta den undersøkelse som gjøres?

- Hvordan er kapasiteten i politidistriktet med hensyn til å håndtere disse sakene med den nødvendige grad av faglighet og progresjon?
- Har etterforskerne i politidistriktet som sådan kjennskap til at det finnes et eget avsnitt for dataetterforskning og i hvilke saker/tilfeller det vil kunne være aktuelt å benytte seg av slik at viktige bevis kan bli sikret og ikke gå tapt?
- Har det vært iverksatt eventuelle tiltak i politidistriktet for å sikre at etterforskere og andre skal håndtere digitale bevis på en korrekt måte?
- Foreligger det instruks/retningslinjer på området og i hvilken grad følges disse?
- Har politidistriktet ressurser og kompetanse til å avdekke cyberkriminalitet, også der det ikke er anmeldelse, og hvordan og i hvilken grad politidistriktet ved avdekking og etterforskning av slik kriminalitet samhandler med andre politidistrikter eller særorganer?
- Har det vært eller er det saker som er registrert som cyberkrim?
- Tilsynet viser til at 82% av disse sakene på landsbasis ikke ble etterforsket og at 97% av sakene ble henlagt. Hvordan er det i Møre og Romsdal?

5.2.1 Redegjørelse fra politimesteren om hvordan arbeidet med dataundersøkelser og digitale bevis, uavhengig av sakstype, er organisert og ressurssett

Digitalt politiarbeid som fag utføres i hele politiets organisasjon, men som spesialavsnitt er digitalt politiarbeid organisert under seksjon for etterforskning, og består av spesialister på datatekniske undersøkelser. Avsnitt for digitalt politiarbeid (DPA) er de eneste som utfører datatekniske undersøkelser i politidistriktet, og har datalaber i Ålesund og Molde.

DPA består av fagområdene digital kriminalteknikk, avansert internettetteforskning, cyber og operativ kriminalanalyse, der det er to etterforskere spesielt rettet inn mot Cyberkriminalitet.

5.2.2 FSI

FSI mottar som oftest anmeldelsene.

Det er utarbeidet tiltakskort og rutiner vedrørende mottak av bedragerisaker som er tidlig innført/opplært for FSI ~~sin del~~. Rutinen er primært rettet mot de som etterforsker sakene videre. Det opplyses om at det er godt innarbeidet å ta innledende finansundersøkelser.

De bruker Nasjonal veileder for bedrageri som standard for å foreta innledende søk. De har jobbet for bedre anmeldelsesmottak og for å få den informasjonen man trenger fra fornærmede med en gang.

Det er kortere linje mellom der pengene fra fornærmet gikk til første stoppested. Gjerningspersonene er ofte utenlandsk og de bruker muldyrkontanter som i liten grad er direkte knyttet til gjerningspersonen. Det reises spørsmål om hvor mye det skal jobbes mot såkalte muldyr – hvitvaskingssaker, som er medvirkning til bedrageriet, men der pengene går til utlandet. Muldyr er selv utsatt for id-tyveri. De er ofte uvitende eller sårbare kriminelle som blir utnyttet for å stille bank-id eller konto til disposisjon.

Kapasitetshenleggelse vurderes fra sak til sak. Det ses på oppklaringspotensial og den risikoen den fornærmede har tatt (ikke beløp).

Dersom det er brukt kapasitetshenleggelse, har man varslet fornærmede med en gang, for å øke tilliten til politiet. Dersom det dukker opp nye spor kan de ta saken opp igjen. De har også laget en veiledende e-post på hvordan de skal gå frem til barn og barnebarn.

Det er god kompetanse i politidistriktet til å håndtere cyberkrim-saker. De har instruks for hvem og når det skal varsles. Dette fungerer godt i praksis.

5.2.3 DPA og FEFE cyber

Det er to ansatte som bare arbeider med cybersaker. Planen er at det til enhver tid kan starte en cybersak initialt. Det er innført DPA-jour på dagtid der 11-12 stk deler på denne. Dette dekker hele politidistriktet.

Det står i straffesaksinstruksen at det skal konfereres med DPA i alle saker. Det er av betydning at påtaleansvarlig er med fra oppstart. Det viktigste er å forebygge og sørge for at penger, eller filer kommer tilbake. Planen er å utrede særskilt beredskap i FSI sin åpningstid.

Det er lite kompetansehevende tiltak nasjonalt. Det jobbes med å få spisset utdanning for etterforskere i Norge med digitale spor på Politihøgskolen. Det er påbegynt et samarbeide i Vest med felles fagdager der det er et satt opp 4 dagers internettetterforskningskurs i Stavanger og 2 stk på kurs vedr Krypto.

5.2.4 Økoteamet

De fleste bedragerier nå er digitale. Det har vært økning av saker frem til 2024. Det ser ut til at utviklingen har nådd en topp, og at det vil flate ut i slutten av 2025. Sannsynligvis vil det bli nedgang på de grove sakene ut året. Folk blir ikke lenger forledet på samme måte som tidligere.

Det er mer av investeringsbedragerisaker nå, med økning innen aksjehandel og krypto. Mye foregår mot utlandet, som gjør etterforskningen vanskelige og krevende. Man må kanskje forvente at folk setter spørsmål ved egen aksjeinvestering, og at man er ansvarlig for egne aksjeinvesteringer.

Det er utarbeidet tiltakskort for rutiner ved bedragerisaker. De begynte med rundskriv i fjor, der det ble laget felles fremgangsmåte. Det ble laget veileder for mottak og etterforskning i initialfasen og mal for egenrapport i bedragerisaker. Dette ble formidlet ut ved å dele det på mail og i samhandlingsmøter. Det ble også delt nasjonalt på Økokrim sin fagdag. Bedragerienheten har også begynt å bruke deler av den. Menneskehandelsaker er også en del av sakene som skal inn til økoteamet.

Ved beløp over 100 000 kr til utlandet skal det sendes melding til Varslingsmulighet til utlandet. Da kan pengene bli frosset i etterretningssporet før rettsanmodningen når frem. Ved fryste midler i utlandet får fornærmede tilbake pengene sine. Når det i ikke har en konkret mistenkt, men klarer å tilbakeføre pengene får man ikke registret tilbakeføringen som inndragning.

Informasjon om cyberkrim kommer som regel i form av straffesaker. De har mottatt 20 tips i 2025 som er fulgt opp. Dette er ikke nødvendigvis 20 nye saker, da det kan være flere tips i samme sak.

Statsadvokaten anser arbeidet i Økoteamet som meget tilfredsstillende med høy kompetanse til å foreta gode avgjørelser.

5.2.5 GDE

Cyberkrim:

FSI er i stand til å forstå alvoret sakene, og tar dem videre. Noen bedrifter ønsker ikke å anmelde fordi det kan svekke bedriftens sikkerhetsrenommé. Det forebyggende er viktig for å kunne foreta en vurdering av hva man skal gjøre ift å få stoppet det.

Det er kjent i politidistriktet at det er ressurser for å komme i gang med etterforskning selv om det er vanskelig å bygge opp kompetansen hos alle. Det viktigste er at en vet hvor kompetansen og informasjonen finnes.

Statsadvokaten ser at det er viktig at den kompetansen som er i distriktet blir gjort kjent.

5.2.6 Inndragning

Politidistriktet har ikke nådd måltallet for inndragning, men har sikret og tilbakeført 40 millioner til fornærmede i 2025. Disse blir som nevnt over, ikke registrert og medberegnet fordi det ikke er registrert gjerningsperson.

Inndragningsspesialisten har kunnskap som bidrar inn mot forståelse av informasjonen som kommer. Disse utskriftene leses med faglig bakgrunn. Det er viktig å tenke at det er ikke bare inndragelse av pengebeløp som kan være aktuelt, men også andre forholdsmessige eiendeler. Disse verdiene må sikres tidlig.

6. ANBEFALINGER

- Politiet må se på tiltak for å øke oppklaringsprosenten på voldtektssaker og saker om mishandling i nære relasjoner.
- Politiet må vurdere tiltak for å redusere restansene særlig på saker under etterforskning.
- Det er behov for økte ressurser til etterforskning av saker som gjelder straffeloven § 311. En rekke saker fra 2024 ligger fremdeles uten å ha blitt gjennomgått. Dette er svært bekymringsfylt. Statsadvokatene forutsetter at nødvendige grep gjøres og at restansene nedarbeides med frist til 1. juni 2026.
- Statsadvokatene slutter seg til politidistriktets tiltak om etterforsklingsløftet for å rekruttere og beholde etterforskere, samt plan for gjennomgang av disse sakene.
- Politiet må prioritere å opprettholde og utvikle innsatsen mot Cyberkriminalitet. Det er viktig at kompetansen gjøres kjent ut i politidistriktet og at denne raskt benyttes i initialfasen.

Møre og Romsdal statsadvokatembeter
Molde, 30. januar 2026

Ingvild Thorn Nordheim

Jogeir Nogva

Kopi: Riksadvokaten
Politidirektoratet